

MI MLADI BORCI

STANOVSKI TEDNIK ZA SLOVENSKO DIJASTVO. — IZHAJA VSAK PETEK. — LETNA NAROČNINA: DIJAŠKA 16 DIN, NEDIJAŠKA 26 DIN, PODPORN VSAJ 30 DIN. — POSAMEZNA ŠTEVILKA 75 PAR — UREDNIŠTVO IN UPRAVA V LJUBLJANI V STRELIŠKI ULICI 12/II. — ČEKOVNI RAČ. ŠT. 16.078.

LETO I.

LJUBLJANA, PETEK, 2. JULIJA 1937.

ŠTEV. 42.

Komunistična kulturna penetracija

Beseda »penetracija« je eden od najbolj rabljenih izrazov v besednjaku sovjetske propagande. Doslej je ta izraz pomenil poizkus z najrazličnejšimi idejami prepojitii vedno večje mase. Po tej metodi so postopoma pritegovali vedno nove skupine v območje boljševiškega vpliva.

Toda razvoj je dal izrazu »penetracija« še drug, globlji pomen. Začeli so s penetracijo sistematično osvajati razna področja človeške misli.

VDOR V KULTURNE PANOGE

Vedno česče in česče izhajajo v boljševiških časopisih članki s področja kulture. Puškinova stoletnica je bila senzacionalna prilika za boljševiški tisk, da je objavil brez števila člankov in podlistkov. Od tedaj ne mine dan, da se ne bi spomnili kakega kulturnega dogodka. Ker so pozabili na Goethejevo stoletnico, so se zadovoljili z njegovo stopetletnico. Pohvale »sovjetskih« muzikov zavzemajo v boljševiškem tisku veliko prostora. Po cele ure se določajo za audience pisateljem. Snovi za kulturne članke iščejo v preteklosti, zlasti v zgodovini Rusije. Kajti odkar je Rusija postala boljševiška, je dovoljeno biti ponosen na rusko domovino. Hvalisarjem boljševiške slave zdaj ni prav nič več neprijetno, visoko ceniti vse, kar je rusko. Z največjo preprostostjo brskajo po preteklosti in osvetljujejo vse velike dobe ruske krščanske zgodovine tako, da jih slikajo kot predhodnice boljševiškega sijaja.

NOVA NEVARNOST

Kaj naj torej sklepamo iz teh dejstev?

Najprej, da s to penetracijo postaja boljševizem še resnejša nevarnost. Ateistični materializem se tako maskira s civilizacijo. Kdo bi

vendar pri branju neke zgodovinske književne študije o Puškinu opazil, da v resnici ne gre za Puškina, ampak za Lenina? Ali bo oni, ki bo bral boljševiško rusko zgodovino, dovolj pazljiv, da bi videl, da se krščanstvo stare Rusije slika samo kot pot k današnjemu boljševizmu? Če kdo s slastjo uživa lepote ruskih pokrajinskih slik boljševiških pokrajinarjev, kako naj opazi, da to ni Rusija, ampak dežela gospoda Stalina?

NOVE NALOGE

Na drugi strani pa boljševiška kulturna penetracija nalaga branilcem krščanske kulture novo, izredno težko nalogo. Prišli so časi, ko se zmoti kaže v popolnoma novih oblikah in podobah. Novih sovražnikov ni mogoče zmagati, če bijemo stare, že zdavnaj mrtve, katerih posušena okostja počivajo na neskončnem pokopališču stoletij. Boljševizma ni mogoče drugače premagati, kakor da mu postavimo naproti vsaj enako močne umske vrednote, kakor so tiste, na katere se on opira. Boljševizem brez dvoma ni v posesti resnice, a krasi se z odsviti resnice. V resnici: boljševizem se je obesil danes na najtežje probleme civilizacije. Samo strokovnjaki na posameznih področjih ga morejo v bodočnosti obvladati.

ELITE! ELITE!

Še nikdar ni imela elita tako odločilnega poslanstva, kakor v času, ko so mase mogočne. Sv. Ignacij je imel prav, ko je v svoji dobi začel notranjo reformo Cerkve s tem, da je v duhovnih vajah oblikoval posameznike, ki so se po malem nabirali, dokler se ni iz njih nabrala neka elita.

Boljševiška penetracija kulture zahteva novo katoliško penetracijo na istem področju. Naloga, ki jo je ravno tako težko izvesti, kakor je lahko o njej govoriti.

Kdor hoče delati, naj najprej neha tarnati.

(René Bazin.)

Zadnji Živkovičev politični nastop v Sloveniji so komunisti skušali izrabiti v to, da katoliškimi študentom zopet »ponujajo svojo roko« in tako dobijo kaj več vpliva nad njimi. Kako so to poskušali z letaki, smo poročali zadnjič; kako v razgovorih, prinašamo danes.

Ti razgovori so se vršili 6. junija dopoldne med Živkovičevim zborovanjem.

V teh razgovorih se jasno zrcali nova komunistična taktika, ki pri nas podobno kot v Franciji in drugje izrablja »slovenstvo«, »antifašizem« in »skupne zadeve«, da na ta način komunistične namene zakriva tistim, ki jih hoče speljati pod svojo komando.

Slovenstvo

Komunisti se zbirajo na trotoarju nasproti Akademskega doma in pošiljajo svoje poslance k »belim« vabit za skupne demonstracije. Vprašam nekega takega vabitelja, v čigavem imenu vabi in kdo so oni onstran ceste. Odgovoril mi je: »Slovensko ljudsko gibanje.«

*

Rdeči: »Kaj te ni rodila slovenska mati in te ne vzdržuje oče s svojimi žulji — pa si tak!«

Naš: »Seveda, ravno zato sem proti komunistom.«

*

Komunist: »Mi smo včeraj dopustili, da so vaši vpili živio Korošec in nekateri celo dol s kominternom!« Eden naših: »Ko je naš zavpil dol s kominternom, ga je eden vaših udaril.« Komunist: »Nam je zelo žal, da se je to pripetilo...«

Skupni nastop!

Proti fašizmu!

Na vse ponujanje je odgovoril odločen katoliški akademik: »S komunisti nikdar!« Komunisti: »Pojdimo skupaj, tukaj je Živkovič in fašisti!« Naši v odgovor parkrat zavpijejo: »Dol kominternom!« Katoliški polovičar ves nesrečen: »Kaj naši izzivajo? Komunisti niso včeraj nič izzivali...«

*

Nekaj komunistov pride agitirat med katoliške akademike za skupni nastop. Komunist: »Zakaj ne gremo skupaj?« Naši zopet: »S komunisti ne gremo nikoli skupaj.« Komunist: »Tukaj je fašizem in zato moramo iti skupaj.« Naš: »Zakaj ste šli pa na univerzi s fašisti proti nam? Zakaj ste naše fante z nožem?« Komunist: »Mi radi priznavamo napake na univerzi; mogoče je bila res kaka nekorektnost s strani naših fantov. Vendar je treba na take stvari pozabiti in složno nastopiti proti fašizmu.« Eden od naših: »Komunisti so sami največji fašisti!« To so preslišali.

*

Ko so se nekateri nezavedni akademiki navduševali za sku-

pen nastop, reče drugi odločno in pravilno: »Rajši vidim, da deset Živkovičev zboruje v Ljubljani, kakor da bi šli v spreved s komunisti.«

„Proletarec“

Vrtil se je tam okrog tudi neki komunist, »delavec«, ki je bil po vsem videzu preoblečen inteligent. Neki srednješolec mu reče: »Poglejte ga, vsak dan ga vidim, kako hohštaplari v elegantni obleki, danes ti pa pride slabo oblečen, da se dela proletarca.« Rdeči ga branijo: »Misliš, da bo za demonstracije vzel nedeljsko obleko, ko pa se lahko zamaže ali raztrga?« Vmes vpade še drug rdečkar: »Toliko pa tudi ne dobimo, da bi vsak dan imeli novo obleko.«

Logika!

Komunist: »Občudujem vašo disciplino in samostojnost, obžalujem pa, da se daste voditi od papeža in Vatikana.«

POT SE NAJDE!

Žosisti delajo veliko propagando s prodajanjem svojih časopisov.

Žosist Andrej redno prodaja »Jeunesse Ouvrière« po hišah. Pri obiskih, ki jih dela, je zlasti slabo naletel pri neki dobri stari gospej, ki pa je bila vselej nedovzetna.

Zadnjič sreča Andrej svojo neprijazno stranko na cesti; postala je za nekaj minut ob svoji dvokolnici, polni perila, da si malo oddahne.

»Dobro jutro, gospod!«

»Ti bi prav naredil, ko bi mi malo pomagal!... ne pa, da tam brez dela pohajaš!«

»No, pa dajmo!«

In brez obiranja zgrabi Andrej za dvokolnico in jo srečno pripelje v pristan.

Ko se je vnovič oglasil pri nedovzetni gospe, mu je odkupila številko »Jeunesse Ouvrière« in jo od tedaj naprej redno vselej kupi.

*

Andrej ne ve, kaj bi... Rad bi prodal svoj list pri družini B., pa ne ve, kako bi se predstavil. Ne upa si

prav in vselej, kadar poskusi, mu upade pogum.

Toda nekoč se mu nekaj dobrega zasveti.

Mali Janezek, star osem let, večkrat dela materi preglavice, ker ga ni takoj domov po šoli. Andrej je to zadevo opazil. Ko lepega dne sreča Janezka na poti iz šole, ga meni nič tebi nič prime za roko; fantič ga debelo pogleda. Med prijaznim pripovedovanjem ga pripelje do doma.

»Janezka sem vam pripeljal, gospa, da vam ga ne bo treba iskati.«

Janezkova mati ni bila nič manj osupla kakor prej njen mali in ni vedela, kako naj si to razlaga.

Ko je drugič zagledala Andreja s kopo časopisov pod pazduho, si ni mogla kaj, da mu ne bi ene številke odkupila, pa še prijazno se je nasmejala.

*

Vsakdanje življenje nam daje ti-soč priložnosti, da kaj storimo za dober tisk.

Svet ne potrebuje toliko ljudi velikega intelekta, kolikor ljudi plemenitega značaja.

Paja R. Radosavljevič.

Belgijski dijak

Belgija ima nekaj nad 8 milijono prebivalcev, od teh nekako 3 in pol milijona Valoncev (Francozov) in okoli 4 in pol milijona Flancev (sorodnih s Holanci). Skoraj vsi so katoliški — nekatoličanov je po statistikah okrog 150.000. Toda zelo veliko jih je, ki so katoličani samo po imenu: pred leti so šteli 60 do 70% takih katoličanov.

SOLSTVO

Osnovne šole so obvezne med 6. in 14. letom. Za vstop v srednjo šolo zahtevajo 6 razredov osnovne šole — a to ni tako strogo. Srednja šola traja 6 let, univerza pa različno po strokah.

Vrste srednjih šol

Dva osnovna tipa sta: klasični, ki daje splošno izobrazbo, in realni, ki ima poudarek predvsem na pozitivnih znanostih. Oba tipa imata v višjih razredih po dva podtipa. Tako ima torej dijak na izbiri štiri tipe:

1. strogo klasični (latinščina, grščina, literarna izobrazba, francoščina, flamsščina),
2. umerjeno klasični (nič grščine, več poudarka na realnih predmetih),
3. realni (brez klasičnih jezikov),
4. trgovski.

Čigave so šole

Velja načelo šolske svobode. Tako vzdržujejo katoličani na lastne stroške močno razvito srednje šolstvo. Sedaj se razpravlja v parlamentu, da tudi profesorji teh šol dobijo državno plačo. Razmerje z državnimi zavodi je po statistikah iz leta 1931 naslednje:

	državnih (pokrajinskih in občinskih)	Katoliških (zasebnih)
Število zavodov	66	141
Število dijakov in dijakinj	15.000	56.000

Od katoliških zavodov je 97 škofijskih, 15 jezuitskih, 11 jih imajo šolski bratje, ostalih 18 razni drugi redovi in kongregacije.

Te zasebne srednje šole imajo široko svobodo v učnem programu in

so enakopravne z državnimi zavodi. So brez vsakega državnega nadzorstva, samo končna spričevala podpisuje minister. Pretežno so te privatne katoliške srednje šole klasičnega tipa (1. in 2.). Ti zavodi imajo tudi internate — vendar dijaki po večini stanujejo zunaj.

Zasebni zavodi pa se bolj zanimajo za dijake tudi izven šole, kakor je to navada pri državnih šolah. Naše prakse, da stanujejo dijaki v mestu pri tujih družinah, Belgijci ne poznajo več. Dijaki so ali notranji ali stanujejo pri starših ali so polnotranji (imajo hrano v zavodu in spijo doma). To je seveda v Belgiji mogoče z njihovimi prometnimi sredstvi in z majhnimi razdaljami.

Zasebne katoliške srednje šole dajejo dobro splošno izobrazbo, ki je povezana z versko vzgojo — tako ima danes Belgija lepo število delavne katoliške inteligence, ki deluje v javnem življenju. Senčna stran teh zavodov se je pokazala zlasti zadnja desetletja v tem, da vlada med temi dijaki neka neaktivnost, verska povprečnost in indiferentizem, verska vzgoja je bila pač premalo akcijska.

Državni zavodi so službeno versko nevtralni, profesor ne sme zagovarjati ali napadati nobenega verskega nazora. Starši odločijo ob vstopu, ali bo dijak poslušal verouk ali pa laično moralno, od 3. razreda dalje odloča dijak sam. Ti zavodi so v verskem pogledu slabi zlasti tam, kjer je več katoliških zasebnih šol, ki so pobrale katoliško zavedne dijake. Najslabši so baje občinski zavodi (3), ki so liberalni ali komunistični. Sicer pa je tudi po teh zavodih tako med profesorji kot med dijaki skoraj do polovice dobrih katoličanov.

ORGANIZACIJE

Kakih močnejših nekatoliških dijaških organizacij ni. Nekatoliški dijaki delajo v splošnih socialističnih, komunističnih in liberalnih društvih.

Katoliška dijaška društva so naslednja:

1. JEC (dijaška KA) in SKA (flamski žesisti). Do predlani ste

tako rekoč še iskali svojo pot in svoje polje dela. Sedaj ste se že ustalili in začujete na široko. Začenjate v »quatrième« t. j. po naše v 3. razredu.

Žesisti imajo sedaj že 220 odsekov z več kakor 10.000 člani. Kljub nerazumevanju, ki jih je večkrat doletelo od raznih strani, so se razvili v toliko silo.

2. **Katoliški skavti.** Zelo dobro delajo. Začeli so takoj po vojni. Kakor žesisti so več ali manj po vseh zavodih, državnih in zasebnih. Priznani so tudi kot KA, člani so večkrat tudi žesisti. Pravijo, da ravno skavti dajejo največ duhovniških in redovniških poklicev.

3. **Marijina kongregacija.** Razširjena je zlasti po zasebnih zavodih, pa tudi po državnih. Začenja kakor JEC s tretješolci, daje zlasti versko vzgojo, večinoma so člani istočasno žesisti.

4. **Konference sv. Vincenca.** Obstojijo samo v 5. in 6. razredu. Skrbje za socialno in karitativno vzgojo in izobrazbo. Skoraj po vseh zavodih so te majhne, a delavne skupinice.

5. **Evhariistični križarji.** Imajo »monopol« za 1. in 2. razred. Skrbje za evhariistično vzgojo v duhu žrtve in povezanosti s Kristusom. Po naj-novejšem dogovoru so v Valoniji obnem službeno naraščaj žesistov, vodi pa jih posebna centrala (apostolstvo molitve). Njihovo delo je dobra priprava za nadaljnje delo v dijaški Katoliški akciji.

Medsebojno razmerje

Razume se, da pri tem številu raznih dijaških društev ni šlo vedno brez trenja, tako na posameznih zavodih kakor v osrednjih vodstvih. Ali priznati je treba, da je med posameznimi skupinami vedno vladal duh krščanske ljubezni in medsebojnega razumevanja. Sicer je pa v Belgiji tudi v tem pogledu glavno pravilo: svoboda in širokogrudnost. Kdor dela, ima pravico, da kaj reče.

Uspehi

Uspehi teh organizacij, ki so vse zagrabile na široko šole po vojni, se že kažejo in zdi se, da so zelo dobro dopolnilo sistemu zasebnih katoliških šol in dobra vez med temi in državnimi šolami. Mladi katoliški rod že prodira v javnost.

»Rex« je bržčas zavozil ravno zato, ker je bil versko plitek in zato mnogo preveč kričav. Poznal je premalo ljubezni in solidnega pozitivnega dela — mirnega in stvarno krščanskega. Tako se je njegova borba proti komunizmu popolnoma izjalovila in so škofje o božiču izrečno odklonili tako pobijanje komunizma (z bučnim kričanjem). Sedaj prihaja nov katoliški rod, ki je mirnejši, stvarnejši in krščansko-socialno usmerjen, ki je izšel iz katoliških društev in KA.

Komunizem je nekaj bistveno slabega, zato prav v nobeni reči ne bo z njim sodeloval, komur je mar krščanske kulture.

»Divini Redemptoris«.

Vera v Rusiji

Da v Rusiji vera še ni zatrta, oziroma, da krščanstvo še obstaja, nam dokazujejo številne in nedvomne izjave komunističnih voditeljev v Brezbožniku in Antireligiozniku. Borbo proti Kristusu in veri so komunisti vodili že od vsega početka, toda uničiti prepričanje srca je težje kot rušiti samostane. Zato pa je kljub preganjanju ostalo mnogo src krščanskih, pa naj si bo v katoliški ali pa pravoslavni Cerkvi. Zadnja je sicer razkopiška, toda skupna usoda in trpljenje je sililo k tesnemu zbliznanju.

Tak poskus združitve ruske Cerkve z Rimom je bil l. 1923. Patriarh Tihon je hotel stvar urediti z msg. Fedorovom. Nenaden zapor obeh je sicer vse končal, vendar pa je to zbliznanje, ki se formalno sicer ni posrečilo, trajalo dalje: v ječah in taboriščih in med kristjani, ki so sicer še ostali na svobodi pa so bili neprestano v nevarnosti radi številnih preganjanj, so si oboji podali roke in se združili v isti gorečnosti. To novo bratstvo v skupnem trpljenju, od podobi križanega Kristusa, je brez dvoma največji čudež krščanstva v naših dneh!

VERSKO PREGANJANJE V RUSIJI

Ruska revolucija se je že dalj časa pripravljala. Carjeva nebrzičnost za realne razmere in pa zlorabe vseh vrst, ki so jih povzročili na dvoru škofje in drugi člani pravoslavne Cerkve, so jo pospešili. V začetku l. 1917 se je Car Nikolaj II. odpovedal prestolu v korist svojega brata velikega kneza Mihaela. Lenin, tedaj v tujini, je ob tej ugodni priliki naglo odhitel v Rusijo. »Zemljo in mir!« je bilo geslo njegove tolpe. Rdeča garda se je hitro organizirala in 7. novembra so se boljševiki polastili oblasti.

V decembru l. 1917 so bili izdani prvi ukrepi proti veri: odvzem vseh cerkvenih posestev; podražavljenje vseh vzgojevališč, celo semenišč; nato prepoved verskega pouka v šolah in prepoved vsake cerkvene uprave; slednjič 23. januarja 1918 še odlok o ločitvi Cerkve od države. »Nič kruha tem nekoristnežem!« je vrgel Lenin duhovnikom v obraz.

NOVO SLOVENSKO MISIJONIŠČE

V Dravljah pri Ljubljani se je ustanovil »Knobleharjev zavod«, ki bo pripravjal dijake za afriške misijone. V to misijonišče se sprejemajo dečki, ki žele postati misijonarji in delovati v Kongregaciji misijonarjev Sinov Presv. Srca. Omenjamo, da je generalni redovni predstojnik te kongregacije Slovenec, g. J. Musar.

»Bodi stanovitna, sveta Rusija! Nastopi svoj križev pot!« je bil odgovor pravoslavnega koncila.

Andronika, nadškofa permskega, so vozili po mestu. Oči je imel iztaknjene, obraz ves razsekan z noži. V hersonski guberniji so križali tri duhovnike na cerkvena vrata. L. 1923 je bil umorjen v noči velikega petka katoliški prelat Budkievič. Septembra l. 1927 je dotrpelo na Soloveckih otokih 28 duhovnikov in več sto katoliških laikov.

In kaj naj rečemo o grozotah in strašnih ujetniških taboriščih: ljudje obojega spola pomešani, umazanost, umori itd. In potem gradnja belomorsko-baltijskega prekopa. Za nesrečne kaznjence dnevi polni strahovitega trpljenja in dela; za zavetje — revni šotori, 30° mraza! Ni čuda, da jih je 300.000 pomrlo.

Dejanska borba

Od l. 1917—1922 je bilo poklanih 28 škofov in nadškofov, 8100 drugih duhovnikov, na stotisoče vernikov; zaprtih je bilo 763 samostanov in več tisoč cerkva. L. 1932 je bila že polovica katoliške duhovščine v preganstvu in kot popolen uspeh: od 100.000 ruskih samostanov ni bilo niti enega več.

20 milijonov ljudi je plačalo z lastno krvjo prihod rdečega raja. Kolk je bilo med temi katoličanov, tega ne bomo nikoli zvedeli.

Kršćanstvo je torej izginilo?

NOVA VERSKA GOREČNOST

Preganjanje je povzročilo, da se je Cerkve izčistila. Vse, kar je bilo slabega, je propadlo. Ostali so samo kristalno čisti značaji. Nato pa je razočaranje nad načrti petletke privelo vernike spet pod okrilje duhovnikov, da bi z njimi umirali. Tudi najskromnejši redovnik uživa veliko spoštovanje. Višjo duhovščino in patriarhe pa gledajo naravnost s sveto pobožnostjo.

O veliki noči l. 1920, je na nekem shodu bruhal Lunačarski iz sebe bogokletje za bogokletjem: v ozadju dvorane je vstal star pravoslaven duhovnik, se z veliko težavo povzpela na oder in počasi ter resnobno zaklical množici: »Kristus je vstal!«

Vsa dvorana je vstala z resničnim zanosom in odgovorila: »Resnično je vstal.« Isti Lunačarski je l. 1925 govoril in razlagal, da Boga ni. Med njegovim govorom ni bilo nikakega ploskanja; na koncu vse prej kot pritrdjevanje. Nato je povzel besedo pravoslavni škof, da bi ovrgel trditve Lunačarskega. Šestkrat je ploskanje prekinilo govor in ko je končal, so vsi stali.

Že l. 1930 so komunisti poročali, da plamen vere ugaša. Ali je do danes ugasnil? Ne. Nasprotno. Cerkve so zelo obiskovane, ob praznikih pa prepolne. Vprašali so nekega policijskega šefa, kaj to pomeni, da so petnajst let po revoluciji cerkve tako obiskane. Odgovoril je: »Ljudje, ki še danes molijo, so tisti, ki jih je revolucija uničila. Ti ne vedo, kaj bi naredili, pa hodijo v cerkve in se oklepajo Boga.« Zakaj pa ne? Zakaj bi se pa ne zatekli pred tolikim preganjanjem k edinemu Tolažniku. Toda pozitivne razloge za to pa je povedal Antireligioznik, maj-junij 1935: »Na te besede tovar. Stalina (tičejo se namreč vere) je treba spominjati zlasti one komuniste, ki bi hoteli verjeti, da je vera že pri kraju.« Pa še tale potrditev istega dnevnika v januarju 1935: »Na ta ali na oni način živi vera še vedno v dušah milijonov delavcev.«

»Ni res torej, da bi vsa vera v Rusiji zamrla. Pod udarci nezaslišanih preganjanj se je v mnogih srcih le izčistila. Z žrtvami številnih mučencev je ruska Cerkve zadostila za mlačnost prejšnjega stoletja. Kristjani so danes polni neustrašne gorečnosti. Njihova stanovitnost je popolna preizkušnja zanje.« Tako je govoril mlad Rus, Anatol Končenski aprila l. 1936.

RASIST NA INDEKSU

V zadnjem času je vatičansko glasilo »Osservatore Romano« prineslo obsodbo knjige »Il razzismo«, katero je spisal prof. Cogni. Knjiga vsebuje celo vrsto naravnost nezaslišanih zmot, ki jasno kažejo popolnoma pogansko mišljenje. Za nemškimi Rosenbergovim »Mitom 20. stoletja« prihaja sedaj na vrsto tudi italijanski fašist. O zmotah te knjige bomo še prihodnjič poročali.

Nevarno je samo, da so komunisti to prezrli in da bi se jim zopet kaj takega pripetilo kot pri izidu okrožnice »Divini Redemptoris«, ko so napadali papeža, zakaj ne govori tudi zoper fašizem — pa je dva dni nato prišla v javnost tudi »Mit brennender Sorge«.

Odg. urednik: Ciril Kovač (Ljubljana). Izdaja konzorcij (J. Prešeren, Ljubljana). Tiskar: Misijonska tiskarna, Groblje-Domžale (Jože Godina).